

Lesninger Påskevigilien.

Annen del – Ordets liturgi

20.. I denne vigilien, som er alle vigiliers mor, foreslås ni lesninger – syv fra Det gamle testamente og to fra Det nye testamente (epistel og Evangelium) – som alle over alt hvor det lar seg gjøre, blir å lese for at vigiliekarakteren med sin varighet kan bli tatt vare på.

21. Hvor alvorligere pastorale hensyn tilsier det, kan likevel antallet av lesninger fra Det gamle testamente reduseres, men alle må være oppmerksom på at lesningen av Guds ord er en vesentlig del av påskevigilien. Det skal leses minst tre av de følgende tekster fra Det gamle testamente, og da fra loven og profetene. De respektive responsoriesalmer må synges. Lesningen fra kapittel 14 i Annen Mosebok med tilhørende salme må aldri utelates.

22. Alle legger fra seg lysene og setter seg. Før lesningen begynner, henvender presten seg til menigheten med følgende eller lignende ord:

Kjære kristne, nå da vi høytidelig har begynt feiringen av den hellige påskennatt, la oss lytte til Guds ord med stillhet i hjertet. La oss minnes hvorledes Gud i svundne tider frelste sitt folk og til sist sendte oss sin Sønn, vår Forløser.

La oss be at Gud bringer dette påskens frelsesverk frem til vår fullkomne forløsning.

23.. Deretter følger lesningene. Lektoren går til amboen og leser en lesning. En forsanger – eller kantoren – synger så salmen, og menigheten synger omkvedet (R). Derpå reiser alle seg, og presten sier: La oss be. Etter en stund i stille bønn ber han en bønn som svarer til lesningen. Istedenfor responsoriesalmen kan det være stille bønn. I dette tilfelle utelates pausen etter La oss be.

1. lesning 1 Mos 1,1–2,2 (kortere form: 1,1.26–31a)

Gud så på alt det han hadde gjort, og se, det var såre godt

I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden. [Jorden var øde og tom, og mørke lå over havdypet. Men Guds Ånd svevet over vannene.

Da sa Gud: «Det bli lys!» Og det ble lys. Og Gud så at lyset var godt, og han skilte lyset fra mørket. Og Gud kalte lyset dag, og mørket kalte han natt. Og det ble kveld, og det ble morgen, første dag.

Og Gud sa: «Det skal bli en hvelving midt i vannene, og den skal skille vann fra vann!» Og det ble slik. Gud gjorde himmelhvelvingen og skilte vannet som er under hvelvingen, fra vannet som er over den. Og Gud kalte hvelvingen himmel. Og det ble kveld, og det ble morgen, annen dag.

Og Gud sa: «Vannet under himmelen skal samle seg på ett sted, så det tørre land kommer til syne!» Og det ble slik. Gud kalte det faste land jord, og vannet kalte han hav. Og Gud så at det var godt.

Da sa Gud: «Jorden skal la grønne vekster gro frem, planter som setter frø, og trær som bærer alle slags frukt med frø i, på jorden!» Og det ble slik. Og jorden bar frem grønne vekster, planter som setter frø, og trær som bærer frukt med frø i, hvert etter sitt slag. Og Gud så at det var godt. Og det ble kveld, og det ble morgen, tredje dag.

Og Gud sa: «Det skal bli lys på himmelhvelvingen. De skal skille dagen fra natten og være merker som fastsetter høytider, dager og år. De skal skinne på hvelvingen og lyse over jorden.» Og det ble slik. Gud skapte de to store lysene, det største til å råde om dagen og det minste til å råde om natten, og stjernene. Og Gud satte dem på himmelhvelvingen til å lyse over jorden, til å råde om dagen og om natten og til å skille lyset fra mørket. Og Gud så at det var godt. Og det ble kveld, og det ble morgen, fjerde dag.

Og Gud sa: «Det skal myldre av liv i vannet, og fugler skal fly over jorden, under himmelhvelvingen.» Og Gud skapte de store sjødyrene og alt liv som det vrir av i vannet, hvert etter sitt slag, og alle dyr som har vinger til å fly med, hvert etter sitt slag. Og Gud så at det var godt. Og Gud velsignet dem og sa: «Dere skal være fruktbare og bli mange og fylle vannet i havet, og fuglene skal bli tallrike på jorden!» Og det ble kveld, og det ble morgen, femte dag.

Og Gud sa: «Jorden skal la alle slags levende skapninger gå frem, fe, kryp og ville dyr, hvert etter sitt slag.» Og det ble slik. Gud skapte alle slags ville dyr og alle slags fe og krypet på marken, hvert etter sitt slag. Og Gud så at det var godt.]

Da sa Gud: «La oss skape mennesket i vårt bilde, som et avbilde av oss! Det skal råde over fiskene i havet og fuglene under himmelen, over feet og alle ville dyr og alt krypet som rører seg på jorden.» Og Gud skapte mennesket i sitt bilde, i Guds bilde skapte han det, til mann og kvinne skapte han dem.

Gud velsignet dem og sa til dem: «Vær fruktbare og bli mange, fyll jorden og legg den under dere! Dere skal råde over fiskene i havet og over fuglene under himmelen og over hvert dyr som rører seg på jorden!» Og Gud sa: «Se, jeg gir dere alle planter som setter frø, så mange som det fins på hele jorden, og alle trær som bærer frukt med frø i. De skal være til føde for dere. Og til alle dyr på jorden og alle fugler under himmelen og alt som kryper på jorden, alt som har livsånde i seg, gir jeg alle grønne planter til føde.» Og det ble slik. Og Gud så på alt det han hadde

gjort, og se, det var såre godt. [Og det ble kveld, og det ble morgen, sjette dag.

Slik ble himmelen og jorden fullført med hele sin hær. Den syvende dag hadde Gud fullført hele sitt verk. Og Gud hvilte den syvende dag etter at han hadde gjort alt dette.]

Responsoriesalme Sal 104 (103),1–2a. 5–6. 10 og 12. 13–14. 24 og 35c

Omkved: Alt som har ånde, lovsyng Herren.

Lov Herren, min sjel,
Herre, min Gud, hvor du er stor!
I høyhet og herlighet har du kledd deg,
lyset er kappen du hyller deg i.

Du grunnla jorden på dens søyler,
aldri i evighet skal den rokkes.
Havdypet dekker den som en kappe,
vannet stod over fjellene.

I dalene lar du kilder springe frem,
mellom fjellene renner de.
Ved dem har himmelens fugler sitt rede,
der synger de mellom grenene.

Du vanner fjellene fra din høye himmel,
med frukten av dine gjerninger metter du jorden.
Gress lar du gro for feet
og vekster som mennesket kan dyrke.

Herre, hvor mange dine gjerninger er,
og alle har du gjort med visdom.
Jorden er full av det du har skapt.
Lov Herren, min sjel.

Bønn etter 1. lesning

La oss be:

Allmektige, evige Gud, du har ordnet hele ditt skaperverk på underfullt vis. La ditt folk som du har gjenløst, se din gjernings kraft, ikke bare i skapelsen i tidenes opphav, men enda mere i din Sønns, vårt Påskelams offergjerning i tidenes ende, han som lever og råder fra evighet til evighet.

R: Amen.

Eller (om menneskets skapelse):

La oss be:

Allmektige, evige Gud, på underfullt vis har du skapt mennesket, og enda mer underfullt har du gjenløst det. Vi ber deg: Gi oss åndens kraft til å stå imot syndens fristelser, så vi kan bli verdige til å oppnå de evige gleder. Ved Kristus, vår Herre.

R: Amen.

2. lesning 2 Mos 14,15–15,1

Israelittene gikk tvers igjennom sjøen på tørre bunnen

I de dager sa Herren til Moses: «Hvorfor roper du til meg? Si til israelittene at de skal bryte opp! Du skal bare løfte din stav og rekke hånden ut over sjøen og skille den, så israelittene kan gå midt igjennom sjøen på tørre bunnen. Jeg vil forherde egypterne så de setter etter dere. Og jeg skal vise min guddomspekt på farao og hele hans hær, på vognene og hestfolket hans. Egypterne skal få kjenne at jeg er Herren, når jeg viser min makt på farao og vognene og hestfolket hans.»

Guds engel, som gikk foran Israels hær, byttet nå plass og gikk etter folket. Skystøtten som var foran dem, flyttet seg og tok plass bak dem, så den kom mellom egypternes hær og Israels hær. På den ene siden var skyen mørk, og på den andre siden lystet den opp natten, og hærene kom ikke inn på hverandre hele natten.

Da rakte Moses hånden ut over sjøen, og Herren sendte en sterk østenvind som blåste hele natten, så vannet drev bort, og det tørre land kom frem. Vannet skilte seg, og israelittene gikk tvers igjennom sjøen på tørre bunnen, mens vannet stod som en mur på begge sider. Egypterne satte etter dem med alle faraos hester, vogner og hestfolk og fulgte dem midt ut i sjøen.

Men tidlig om morgenen så Herren ned på egypterhæren fra ild- og skystøtten og skapte forvirring blant dem. Han slo hjulene av vognene deres, så det gikk tungt for dem å komme seg frem. Da sa egypterne: «La oss flykte for Israel! Herren strider for dem mot egypterne.»

Da sa Herren til Moses: «Rekk hånden ut over sjøen, så skal vannet komme tilbake over egypterne, over vognene og hestfolket deres.» Så rakte Moses hånden ut over sjøen, og da morgenen brøt frem, vendte vannet tilbake til sitt gamle leie. Egypterne flyktet rett imot det, og Herren drev dem midt ut i sjøen. Vannet vendte tilbake og skyllet over alle vognene og alt hestfolket i faraos hær, som hadde fulgt etter israelittene ut i sjøen. Ikke én mann kom fra det med livet. Men israelittene gikk gjennom sjøen på tørre bunnen, mens vannet stod som en mur på begge sider.

Slik reddet Herren Israel fra egypterne den dag. Israelittene så at egypterne lå døde på stranden. Da de så de storverk Herren hadde gjort mot egypterne, fryktet de Herren, og de trodde på ham og på hans tjener Moses.

Da sang Moses og israelittene denne lovsangen for Herren:

Responsoriesalme 2 Mos 15,1–2. 3–4. 5–6. 17–18

Omkved: Jeg vil lovsynge Herren, for han er høyt opphøyet.

Jeg vil lovsynge Herren, for han er høyt opphøyet.
Hest og mann styrtet han i havet.
Herren er min styrke og lovsang,
han ble meg til frelse.
Han er min Gud, og jeg vil prise ham,
min fars Gud, og jeg vil opphøye ham.

Herren er en stridsmann,
Herren er hans navn.
Faraos vogner og hans hær kastet han i havet,
Det Røde Hav lukket seg over dem.

Herre, din høyre er herliggjort i kraft;
din høyre hånd knuser fienden.

Du fører dem og planter dem
på ditt hellige fjell, din arvelodd,
det sted du har gjort til din bolig,
det tempel din hånd har bygget.
Herren skal herske,
han skal herske i evighet.

Bønn etter 2. lesning

La oss be:

Miskunnsrike Gud, dine underverk følger ditt folk til alle tider. Du frelste det gamle Israel fra Faraos forfølgelse, og ved dåpens vann gir du frelse til alle folkeslag. Gi at hele verden må bli Abrahams barn og få del i Israels verdighet. Ved Kristus, vår Herre.

R: Amen.

Eller:

La oss be:

Evige Gud, gjennom den nye pakt har du vist oss meningen med de undere som du gjorde i de første tider. Rødehavet ble et bilde på dåpens vann, og Israels befrielse ble et forbilde på det kristne folks sakrament. Gi at alle folk gjennom troen får del i Israels verdighet og blir gjenfødt ved å motta din Ånd. Ved Kristus, vår Herre.

R: Amen.

3. lesning Tredje lesning Jes 55,1–11

Kom til meg, så skal dere få leve. Jeg vil slutte en evig pakt med dere.

Så sier Herren:

Hør, alle som tørster, kom hit og få vann! Kom, dere som ikke har penger! Kjøp korn, så dere kan spise, ja, kom og kjøp uten penger, uten betaling vin og melk! Hvorfor bruker dere penger til det som ikke er brød, og deres arbeidslønn til slikt som ikke metter? Hør, ja bare hør på meg, så skal dere få spise det som godt er, og fryde dere over fete retter.

Vend øret hit og kom til meg, hør, så skal dere få leve. Jeg vil slutte en evig pakt med dere og vise dere varig troskap, slik jeg gjorde mot David. Ham satte jeg til et vitne for folk, til fyrste og hersker over folkeslag. Du skal kalle på folk du ikke kjenner, og folk som ikke kjenner deg, skal komme løpende til deg; for Israels Hellige, Herren din Gud, har gitt deg ære og herlighet.

Søk Herren mens han er å finne, kall på ham den stund han er nær! Den ugudelige skal forlate sin vei og ugjerningsmannen oppgi sine tanker og vende om til Herren, så vil han vise barmhjertighet, til vår Gud, for han vil gjerne tilgi. For mine tanker er ikke deres tanker, og deres veier er ikke mine veier, lyder ordet fra Herren. Som himmelen er høyere enn jorden, er mine veier høyere enn deres veier og mine tanker høyere enn deres tanker.

Likesom regnet og sneen faller ned fra himmelen og ikke vender tilbake dit før det har vannet jorden, gjort den fruktbar og latt det spire og gro på den, gitt såkorn til den som skal så, og brød til den som skal spise, slik er det også med mitt ord, det som går ut av min munn. Det vender ikke tomt tilbake til meg, men utfører det jeg vil, og fullfører det jeg sender det til.

Responsoriesalme Jes 12,2–3. 4bcd. 5–6

Omkved: Med glede skal dere øse av frelsens kilde.

Se, han er min frelses Gud, jeg er trygg, jeg frykter ikke.
Herren er min sang, min styrke og min frelse.
Med glede skal dere øse av frelsens kilde.

Den dag skal dere si:
Takk Herren, påkall hans navn,
gjør kjent blant folkene hans gjerninger,
hans store navn.

Lovpris Herren, han har gjort underfulle ting.
Gjør det kjent for hele jorden.
Rop av glede og fryd, alle som bor på Sion.
Stor er Israels Hellige i deres midte.

Bønn etter 3. lesning

La oss be:

Allmektige, evige Gud, du er verdens eneste håp, og ved dine profeters budskap har du forkynt Kirkens mysterier. Styrk i nåde ditt folks trang til å gjøre det gode, for uten din hjelp kan ingen gå frem på dine veier. Ved Kristus, vår Herre.

R: Amen.

4. lesning Esek 36,16–17a.18–28

Jeg stenker rent vann på dere, og jeg vil gi dere et nytt hjerte

Herrens ord kom til meg, og det lød så:

Menneske, da israelittene bodde i sitt land, gjorde de det urent med sitt liv og sine gjerninger. Så lot jeg min harme gå ut over dem, fordi de utøste blod i landet og gjorde det urent med sine avguder. Jeg spredte dem blant folkeslagene, så de ble spredt omkring i landene. Jeg dømte dem etter deres liv og gjerninger. Men overalt hvor de kom blant folkene, vanæret de mitt hellige navn. For det ble sagt om dem: «Dette er Herrens folk, og likevel måtte de dra ut fra hans land.» Det gjorde meg ondt for mitt hellige navns skyld; israelittene hadde vanæret det blant folkeslagene de kom til.

Derfor skal du si til Israel: Så sier Herren Gud: Det er ikke for deres skyld jeg gjør det, israelitter, men for mitt hellige navns skyld, som dere har vanhelliget blant de folk dere kom til. Hellig vil jeg gjøre mitt store navn som er vanæret blant folkene, ja, som dere vanæret blant dem. Folkeslagene skal sanne at jeg er Herren, sier Herren Gud, når de blir vitne til at jeg åpenbarer min hellighet blant dere.

Jeg henter dere fra folkeslagene, samler dere fra alle landene og fører dere hjem til deres eget land. Og jeg stenker rent vann på dere, så dere blir rene. For all urenhet som skyldes de mange avgudene, vil jeg rense dere.

Jeg vil gi dere et nytt hjerte og la dere få en ny ånd inne i dere. Jeg vil ta stenhjertet ut av kroppen deres og gi dere et kjøtt hjerte isteden. Jeg lar dere få min Ånd inne i dere, og gjør det slik at dere følger mine forskrifter og tar vare på mine lover, så dere lever etter dem. Da skal dere få bo i det landet jeg gav deres fedre. Dere skal være mitt folk, og jeg vil være deres Gud.

Responsoriesalme Sal 51 (50),12–13. 14–15. 18–19

Omkved: Skap et rent hjerte i meg, Gud.

Skap et rent hjerte i meg, Gud,
gi meg en ny og trofast ånd.
Støt meg ikke bort fra ditt åsyn,
ta ikke fra meg Din Hellige Ånd.

La meg kjenne din frelses glede på ny,
la høysinn råde i min sjel.
Jeg skal lære synderne dine veier,
de villfarne skal vende om til deg.

I slaktoffer finner du ingen glede,
brennoffer bryr du deg ikke om.
En sønderbrutt ånd er mitt offer,
det knuste hjerte vil du ikke forsmå.

Bønn etter 4. lesning

La oss be:

Gud, du uforanderlige kraft og evige lys, se i nåde til din Kirke, som er ditt sakrament, og fullfør ditt frelsesverk etter din evige plan. La hele verden se og erfare at det falne reises opp, og det gamle blir fornyet og gjenvinner sin første renhet gjennom Kristus, som er alle tings opphav, han som lever og råder fra evighet til evighet.

R: Amen.

Eller:

La oss be:

Allmektige, evige Gud, du som både i den gamle og den nye pakt har lært oss å feire påskens mysterium: Gi oss å fatte din barmhjertighet, og la oss i de nådegaver du her gir, finne et pant på de kommende goder. Ved Kristus, vår Herre.

R: Amen.

31.. Etter siste lesning fra Det gamle testamente med tilhørende responsorium og bønn tennes alterlysene, og presten intonerer hymnen Gloria: Ære være Gud i det høyeste, som alle tilstedeværende også istemmer, mens klokken ringer der dette er stedets skikk.

32. Når hymnen Gloria er ferdigsunget, leser presten kirkebønnen som vanlig.

Kirkebønn

Gud, du som opplyser denne høyhellige natt ved Herrens herlige oppstandelse: Tenn barnekårets ånd i din Kirke, så vi kan tjene deg med rent hjerte, fornyet på legeme og sjel. Ved vår Herre ...

R: Amen.

33.. **Lektoren leser lesningen fra apostelen Paulus.**

Lesning Rom 6,3–11

Kristus, oppstanden fra de døde, kan ikke mer dø

Brødre, vi som er blitt viet til Kristus gjennom dåpen, vi har fått del i hans død gjennom den. Ved dåpen er vi altså døde og blitt begravet, sammen med ham, for at også vi skal leve og ferdes i en ny tilværelse, på samme måte som Kristus ved Faderens herlighet ble oppreist fra de døde.

For er det så at vi er blitt ett med ham ved å lide en død som hans, så skal vi også være det ved å få del i en oppstandelse som hans. Vi vet jo at vårt gamle jeg, som var i syndens vold, er blitt korsfestet sammen med ham for å bli tilintetgjort, slik at vi ikke lenger skulle være synden underkastet. For den som er død, står ikke lenger til ansvar for noen synd.

Men om vi er døde sammen med Kristus, så er det vår tro at vi også skal leve sammen med ham. Vi vet at Kristus, oppstanden fra de døde, ikke mer kan dø, at døden ikke har noe herredømme over ham mer. Den død han led, var en død bort fra synden, og det én gang for alle; og det liv han lever, lever han for Gud. Slik skal også dere anse dere for døde for synden og levende for Gud, i Kristus Jesus.

34.. Når epistelen er lest, reiser alle seg, og presten intonerer høytidelig Halleluja tre ganger, litt høyere for hver gang, og alle gjentar det. Dersom det er nødvendig, intonerer forsangeren selv Halleluja. Så synger en forsanger – eller kantoren – Salme 118, og menigheten svarer Halleluja.

Responsoriesalme Sal 118 (117),1–2. 16ab–17. 22–23

Omkved: Halleluja, halleluja, halleluja.

Lovpris Herren for han er god,
evig er hans kjærlighet.
Israels hus forkynne det,
evig er hans kjærlighet.

Jubelrop lyder i de rettferdiges telt,
Herrens høyre har vist sin makt.
Jeg skal ikke dø, men leve
og forkynne Herrens gjerninger.
Stenen bygningsmennene vraket
er blitt til hovedhjørnestein.
Dette er Herrens verk.
Det er underfullt i våre øyne.

35. Presten legger på røkelse på vanlig måte i røkelsesketten og gir sin velsignelse til diakonen. Ved Evangeliet bæres ikke tente lys, men bare røkelse.

Evangelium Luk 24,1–12

Hvorfor søker dere den levende blant de døde?

Søndag morgen ved soloppgang kom kvinnene til graven med salven de hadde gjort i stand. Da fant de stenen veltet bort fra gravkammeret og gikk inn, men Herrens legeme var ikke å finne.

Mens de stod der og visste hverken ut eller inn, fikk de se to menn foran seg, i klær som blinket og lyste. De ble forferdet og bøyde hodene mot jorden. Men de to sa til dem: «Hvorfor søker dere den levende blant de døde? Han er ikke her, han er oppstanden! Husk hva han sa dere mens han ennå var i Galilea, at Menneskesønnen skulle overgis i synderes hender og korsfestes, og oppstå på den tredje dag!»

Da mintes de hans ord, og de vendte tilbake og fortalte alt dette til de elleve og til alle de andre. Det var Maria fra Magdala og Johanna og Jakobs Maria, og andre med dem som fortalte det til apostlene. Men disse mente det hele var løst snakk, og nektet å tro det.

Bare Peter gikk ut og løp til graven. Han bøyde seg inn i den, men fikk ikke øye på annet enn likklærne. Han gikk da hjem, mens han undret seg over hva som var hendt.